

تأثیر کیفیت حسابداری بر عدم تقارن اطلاعاتی

توحید اسرافیل پور^۱
سعید جبارزاده کنگرلویی^۲
بی‌تا دهقان خانقاهی^۳

چکیده

این پژوهش، اثر کیفیت حسابداری بر عدم تقارن اطلاعات را در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار می‌دهد. جهت تعیین کیفیت حسابداری از سه معیار نوع حسابداری، دوره‌ی تصدی حسابداری و مدل تعدیل شده‌ی جونز و به منظور محاسبه‌ی عدم تقارن اطلاعاتی از اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام استفاده شده است. جامعه‌ی آماری این پژوهش، کلیه‌ی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که در دوره‌ی زمانی ۱۳۹۰-۱۳۸۴ مورد بررسی قرار گرفته‌اند. روش آزمون فرضیه‌ها در این پژوهش، روش داده‌های ترکیبی (پانل) بوده است. یافته‌های تجربی با استفاده از اطلاعات ۱۲۶ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و تحلیل رگرسیونی داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار EViews، نشان می‌دهد که کیفیت حسابداری و دوره‌ی تصدی حسابداری اثر مستقیم بر سطح عدم تقارن اطلاعاتی داشته و با افزایش هر یک از آن‌ها میزان عدم تقارن اطلاعاتی حاکم بر شرکت‌ها افزوده می‌شود. همچنین یافته‌ها گویای آن است که نوع حسابداری رابطه‌ی معکوسی با عدم تقارن اطلاعاتی داشته و زمانی که حسابداری شرکتی توسط سازمان حسابداری صورت می‌پذیرد، از میزان عدم تقارن اطلاعاتی شرکت کاسته می‌شود.

واژه‌های کلیدی: کیفیت حسابداری، عدم تقارن اطلاعات، نوع حسابداری، دوره‌ی تصدی حسابداری

۱. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، گروه حسابداری، تبریز، ایران

۲. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ارومیه، گروه حسابداری، ارومیه، ایران
Dr_jabbarzadeh@yahoo.com

۳. موسسه‌ی آموزش عالی آذربایجان، گروه حسابداری، ارومیه، ایران
Bitad14 @yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۱/۰۹/۰۳ تاریخ پذیرش: ۹۲/۰۳/۰۱

۱. مقدمه

عدم دسترسی به اطلاعات، انسان‌ها را در تصمیم‌گیری‌های منطقی ناتوان می‌سازد، چرا که هر تصمیم‌گیری منطقی مستلزم کسب اطلاعات، پردازش و تحلیل اطلاعات کسب شده و در نهایت استنتاج منطقی و مناسب این اطلاعات است. یکی از بخش‌هایی که تصمیم‌گیری در آن نیازمند اطلاعات صحیح، بموقع و اتکاپذیر است، بخش مالی یا اقتصادی است. روند گسترش و پیچیدگی روزافزون سازمان‌ها در جهان پیشرفته‌ی امروزی، پیدایش عرصه‌های جدید کسب و کار، تشدید رقابت، نوآوری و تغییرات سریع و مداوم فناوری، توسعه تجارت الکترونیک، لزوم تغییر در شیوه‌های گزارشگری مالی، ارائه اطلاعات مالی شرکت‌ها را اجتناب ناپذیر ساخته است. اطلاعات در بازارهای سرمایه نقش بسزایی را ایفا می‌کند. اطلاعاتی که بیشتر در این بازارها جریان دارد، اطلاعات از نوع مالی است که توسط شرکت‌ها تهیه و گزارش می‌شود. بازارهای سرمایه به دلیل ایفای نقش تخصیص بهینه‌ی منابع به بخش‌های پربازده اقتصادی، تاثیر بسزایی در رشد و توسعه اقتصادی هر کشور دارند. ماهیت بازارهای سرمایه به گونه‌ای است که با تعداد زیادی سرمایه‌گذار ارتباط دارد و تصمیم‌گیری‌هایی که سرمایه‌گذاران می‌گیرند براساس اطلاعاتی است که در بازار جریان دارد. بنابراین افشای کامل، بموقع و جامع اطلاعات توسط شرکت‌ها امری ضروری به نظر می‌رسد. لذا هر چه اطلاعات ارائه شده شفافتر و کاملتر باشد، قدرت تصمیم‌گیری افراد بیشتر و تصمیم‌های اتخاذ شده صحیح‌تر خواهد بود.

یکی از مسائلی که امروزه مورد توجه سرمایه‌گذاران قرار گرفته؛ بحث عدم تقارن اطلاعات است. عدم تقارن اطلاعات هم در بازارهای بورس اوراق بهادار و هم در بازارهای بدهی وجود دارد. آنچه در بازارهای سرمایه باید مورد توجه قرار گیرد این است که بسیاری از افرادی که اقدام به سرمایه‌گذاری می‌کنند، افرادی عادی هستند که تنها راه دسترسی آن‌ها به اطلاعات، اطلاعیه‌هایی است که از جانب شرکت‌ها منتشر می‌شود. برخی از سرمایه‌گذاران شامل افراد درون سازمانی مانند مدیران، تحلیلگران آن‌ها و مؤسسه‌هایی که از این افراد اطلاعات دریافت می‌کنند، به اخبار محرمانه دسترسی دارند. چنین افرادی از نظر اطلاعاتی در موقعیت بهتری نسبت به سایرین قرار داشته و قادر خواهند بود که بر عرضه و تقاضای بازار تأثیر گذاشته و به اصطلاح منجر به شکاف قیمت‌ها شوند (قائمی و وطن پرست؛ ۱۳۸۴). از راهکارهای متعادل ساختن عدم تقارن اطلاعاتی مابین مدیران و سرمایه‌گذاران استفاده از حسابرس مستقل است. با رشد رقابت در حرفه، موسسات حسابرسی ضرورت ارائه خدمات خود با کیفیت هر چه

بهرتر به بازار را بیشتر دریافتند و برای رقابت بر پایه‌ای به غیر از حق الزحمه، موسسات حسابرسی به دنبال متفاوت کردن خدماتشان هستند (حساس یگانه و آذین فر؛ ۱۳۸۹). در پژوهش حاضر نیز سعی شده است تا به مطالعه اثر کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شود.

۲. ادبیات نظری پژوهش

۱.۲. کیفیت حسابرسی

از کیفیت حسابرسی تعریف‌های گوناگونی کرده‌اند. در ادبیات حرفه‌ای کیفیت حسابرسی در رابطه‌ای با میزان رعایت استانداردهای حسابرسی مربوطه تعریف می‌شود. دی آنجلو کیفیت حسابرسی را به صورت احتمال مشترک اینکه یک حسابرس معین، تحریف‌های بااهمیت را هم کشف و هم گزارش کند، تعریف می‌کند (اسدی و دارابی؛ ۱۳۹۱). در مقابل پژوهشگران حسابداری ابعادی چندگانه برای کیفیت حسابرسی قائلند و این ابعاد اغلب به تعاریفی منجر می‌شود که ظاهری متفاوت دارند. عمومی‌ترین تعریف‌ها از کیفیت حسابرسی عناصر زیر را در بر می‌گیرد (نون‌هال نهر و همکاران؛ ۱۳۸۸):

- احتمال وجود اشتباهات عمده در صورت‌های مالی که حسابرس بتواند آنها را کشف و گزارش کند
- احتمال اینکه حسابرس برای صورت‌های مالی حاوی اشتباهات با اهمیت گزارش مشروط صادر نکند
- سنجه‌ای برای توان حسابرس در کاهش اشتباهات و تحریفات جانبدارانه و بهبود کیفیت داده‌های حسابداری
- دقت اطلاعاتی که حسابرس درباره‌ی آنها گزارش صادر کرده است.

پژوهش‌ها در زمینه‌ی کیفیت حسابرسی را می‌توان به دو دسته اصلی تقسیم کرد. پژوهش‌هایی که از دیدگاه تقاضا کنندگان صورت گرفته است و پژوهش‌هایی که از دیدگاه عرضه کنندگان به عمل آمده است. پژوهش‌هایی که از دیدگاه متقاضیان خدمات حسابرسی صورت گرفته عمدتاً با عواملی سروکار دارند که بر استفاده‌کنندگان گزارش‌های حسابرسی از جمله سهامداران، مراجع قانونی و اعتبار دهندگان و صاحبکاران تأثیر می‌گذارد. پژوهش‌هایی که از دیدگاه عرضه کنندگان خدمات حسابرسی صورت گرفته عمدتاً با عواملی تأکید می‌کنند که بر توانایی‌های حسابرس در

ارائه حسابرسی با کیفیت بالا تاثیر می‌گذارد. سایر مطالعات تجربی کیفیت حسابرسی، همبستگی بین دو عضو کیفیت حسابرسی (یعنی حسن شهرت حسابرس و توانایی نظارت حسابرس) یا روابط بین اجزای کیفیت حسابرسی و محصولات آن (نظیر اعتبار اطلاعات و کیفیت اطلاعات) را بررسی می‌نمایند (حساس یگانه و آذین فر؛ ۱۳۸۹).

۲.۲. عدم تقارن اطلاعاتی

در دهه‌ی ۱۹۷۰ سه دانشمند به نام‌های مایکل اسپنس، جرج اکرلوف و جوزف استیلتز برندگان جایزه‌ی نوبل اقتصاد در سال (۲۰۰۱) در زمینه‌ی اقتصاد اطلاعات، نظریه‌ای را پایه‌گذاری کردند که به نظریه عدم تقارن اطلاعاتی موسوم شد. اکرلوف نشان داد که اطلاعات نامتقارن می‌تواند احتمال گزینش مغایر را در بازارها افزایش دهد (قائم‌ی و وطن پرست؛ ۱۳۸۴). مقاله‌ی سال ۱۹۷۰ اکرلوف با عنوان «بازار نابسامان» تحقیقی بااهمیت در ادبیات اقتصاد اطلاعات محسوب می‌شود. وی نوعی بازار را معرفی می‌کند که در آن به اصطلاح رایج، فروشنده، اطلاعات بیشتری از خریدار دارد. اکرلوف به کمک فرضیه‌های علمی نشان داد که مشکل اطلاعاتی ممکن است موجب توقف کل بازار شود و یا به صورت انقباضی، بازار را به انتخاب نادرست محصولات کم کیفیت سوق دهد. اسپنس نشان داد که تحت شرایطی معین افراد مطلع‌تر در بازار می‌توانند با انتقال اطلاعات خود به افراد غیرمطلع، مشکلات ناشی از انتخاب نادرست را برطرف کنند. مبانی تئوریک ادبیات مربوط به تأثیر عدم تقارن اطلاعات بر اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش بتدریج از طریق تحقیقات کامل‌تر شده است. باگهات (۱۹۷۱) می‌گوید بازارگردان‌ها باید با انجام معامله در زمانی که سفارشات خرید و فروش برابر وجود ندارد، نقدینگی بازار را تامین کنند.

مشارکت‌کنندگان در بازار سه دسته هستند (عظیمی؛ ۱۳۹۰):

الف) معامله‌گرانی که دارای اطلاعات خاص هستند

ب) معامله‌گرانی که انگیزه‌ی نقدینگی دارند و بدون‌اینکه دارای اطلاعات خصوصی باشند، تمایل به تبدیل اوراق بهادار به وجه نقد و برعکس دارند.

ج) معامله‌گرانی که بر اساس اطلاعاتی به معامله می‌پردازند که باور دارند هنوز بطور کامل در قیمت‌های بازار منعکس نشده اما در عمل در قیمت‌ها منعکس خواهند شد.

۳. ادبیات تجربی

مانسی و همکاران (۲۰۰۴) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که شرکت‌های کوچک حسابرسی؛ هنگام تغییر حسابرِس، درنگاره‌ی رتبه بندی شرکت‌ها حداقل یک رتبه به پایین‌تر منتقل می‌شوند.

آلماتیری و همکاران (۲۰۰۹) به بررسی رابطه‌ی دوره‌ی تصدی و تخصص‌نعتی حسابرِس با عدم تقارن اطلاعاتی پرداختند. آنها دریافتند که عدم تقارن اطلاعاتی ارتباط منفی با دوره‌ی تصدی و تخصص‌نعتی حسابرِس دارد.

باتاچاریا و ونکاتارامان (۲۰۰۹) نشان دادند که: (۱) کیفیت سود پایین همبستگی مثبت و معنی‌داری با عدم تقارن اطلاعات بالاتر دارد. (۲) کیفیت سود پایین، عدم تقارن اطلاعات شرکت‌ها با محیط اطلاعاتی ضعیف را بطور نامتناسب تحت تاثیر قرار می‌دهد. (۳) هر دو جزو ذاتی و اختیاری سود، عدم تقارن اطلاعات را افزایش می‌دهد. (۴) کیفیت سود پایین عدم تقارن اطلاعات را در اطراف اعلامیه‌های سود تشدید می‌کند.

هوینام و دیگران (۲۰۱۰) در پژوهشی به بررسی رابطه‌ی بین حق‌الزحمه حسابرسی، استقلال حسابرسان و کیفیت حسابرسی در نیوزلند پرداختند. آنها در این پژوهش حق الزحمه‌ی غیر معمول حسابرسی را در دامنه‌ی بین حق الزحمه واقعی و حق الزحمه‌ی مورد انتظار حسابرسی تعریف کردند. نتیجه‌ی پژوهش نشان داد که هزینه‌های غیرمعمول حسابرسی تاثیر منفی بر استقلال حسابرِس و کیفیت حسابرسی دارد.

حکیم و عمری (۲۰۱۰) به بررسی رابطه‌ی کیفیت حسابرِس مستقل، عدم تقارن اطلاعاتی و اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام پرداختند. معیار کیفیت حسابرِس مستقل در پژوهش آنها حسابرسان چهار شرکت بزرگ، تخصص‌نعتی حسابرِس و دوره‌ی تصدی حسابرِس است. همچنین آنها دریافتند اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام با حسابرسان چهار شرکت بزرگ و تخصص‌نعتی حسابرِس رابطه‌ی منفی و با دوره‌ی تصدی حسابرِس رابطه‌ی مثبت دارد.

ملکیان کله‌بستی و همکاران (۱۳۹۰) به بررسی ارتباط بین اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام و کیفیت حسابرسی مستقل در بازار سرمایه ایران پرداختند. یافته‌های پژوهش بیانگر این مسئله است که بین موسسه‌های بزرگ حسابرسی و اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و

فروش سهام رابطه‌ی معنادار وجود ندارد؛ اما بین تعداد سال‌های متوالی حسابرسی و اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام، رابطه‌ی منفی و معنادار وجود دارد.

احمدپور کاسگری و عجم (۱۳۸۹) رابطه‌ی بین کیفیت اقلام تعهدی و عدم تقارن اطلاعاتی را با انتخاب ۳۴۶ مورد اعلان سود برآوردی شرکت‌ها در طول سال ۱۳۸۷-۱۳۸۱ مورد بررسی قرار دادند. پژوهش آن‌ها نشان داد که بین کیفیت اقلام تعهدی و عدم تقارن اطلاعات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران رابطه‌ی معنی داری وجود ندارد. همچنین آن‌ها نشان دادند که سود برآوردی دارای محتوای اطلاعاتی بوده و بر میزان عدم تقارن اطلاعاتی تاثیرگذار است.

حساس یگانه و آذین‌فر (۱۳۸۹) پژوهشی در خصوص رابطه‌ی بین کیفیت حسابرسی و اندازه‌ی حسابرِس (موسسه حسابرسی) در ایران انجام دادند. روش مورد استفاده، روش پژوهش دو وجهی بوده و تحلیل‌های آماری صورت گرفته در این پژوهش بیانگر رابطه‌ی معنادار و معکوس کیفیت حسابرسی و اندازه‌ی حسابرِس (مؤسسه‌ی حسابرسی) است.

نونهال نهر و همکاران (۱۳۸۸) به بررسی رابطه‌ی بین کیفیت حسابرِس و قابلیت اتکای اقلام تعهدی پرداختند. جهت تعیین کیفیت حسابرِس از دو معیار اندازه‌ی مؤسسه‌ی حسابرسی و دوره‌ی تصدی حسابرِس و به منظور محاسبه‌ی قابلیت اتکای اقلام تعهدی در پیروی از مدل ریچاردسون و همکاران، از پایداری اقلام تعهدی استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که شرکت‌های حسابرسی شده توسط حسابرِس با کیفیت بالاتر در مقایسه با شرکت‌های حسابرسی شده توسط حسابرِس با کیفیت پایینتر، دارای ضریب پایداری اقلام تعهدی بیشتری بوده و در نتیجه قابلیت اتکای اقلام تعهدی بالایی دارند.

صابر شعری و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهشی کیفیت حسابرسی، اتکاپذیری دارایی‌ها و تعیین ارزش شرکت‌ها همزمان و با در نظر گرفتن کیفیت حسابرسی در ارزیابی حقوق صاحبان سهام را بررسی کردند. نتیجه نشان داد که تداوم همکاری حسابرِس و صاحبکار در کیفیت حسابرِس تاثیر ندارد؛ اما بزرگ بودن موسسه حسابرسی و تخصص‌گرایی حسابرسان باعث ارتقای کیفیت حسابرسی می‌شود.

قائم‌ی و وطن پرست (۱۳۸۴) نقش اطلاعات حسابداری در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در بورس اوراق بهادار تهران را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد که در طی دوره‌ی مورد مطالعه، عدم تقارن اطلاعاتی در بورس اوراق بهادار تهران بین سرمایه‌گذاران وجود داشته و این امر در دوره‌ی‌های قبل از اعلان سود به مراتب بیشتر از دوره‌ی‌های پس از اعلان سود است.

۴. روش پژوهش

روش تحقیق حاضر با توجه به هدف کاربردی بوده و نتایج حاصل از آن می‌تواند برای طیف گسترده‌ای شامل مدیران شرکت‌ها، سهامداران، سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، محققان و تدوین‌کنندگان استانداردها مفید باشد. از لحاظ بعد زمانی پژوهش حاضر یک تحقیق گذشته‌نگر به شمار می‌آید، چراکه داده‌های گردآوری شده در رابطه‌ی با رویدادهایی می‌باشد که در گذشته رخ داده است. براساس نحوه‌ی گردآوری داده‌ها نیز این تحقیق از نوع توصیفی و همبستگی بوده و سعی بر آن دارد تا رابطه‌ی بین متغیرهای تحقیق را با استفاده از ضریب همبستگی کشف و تبیین نماید.

۵. فرضیه‌های پژوهش

۱.۵. فرضیه‌ی اصلی

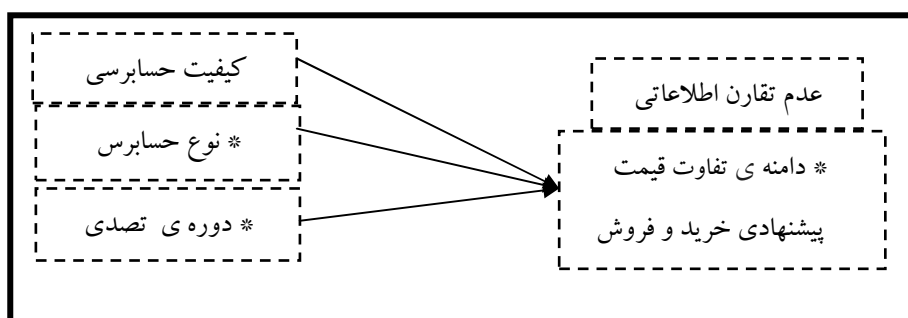
کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعات موثر است.

۲.۵. فرضیه‌های فرعی

۱- نوع حسابرس بر عدم تقارن اطلاعات موثر است.

۲- دوره‌ی تصدی حسابرس بر عدم تقارن اطلاعات موثر است. برای بررسی فرضیه‌های پژوهش، از مدل مفهومی زیر استفاده می‌شود:

شکل شماره‌ی (۱). مدل مفهومی پژوهش

۶. جامعه‌ی آماری

جامعه‌ی آماری پژوهش، کلیه ر شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. بنابر اعلام سایت رسمی بورس اوراق بهادار تهران، شرکت‌های پذیرفته شده تا سال ۱۳۹۰ شامل ۴۶۶ شرکت در ۳۹ گروه صنعتی می‌باشد. در این تحقیق برای نمونه‌گیری از روش حذف سیستماتیک استفاده شده است. برای این منظور شش معیار زیر در نظر گرفته شده است و اگر شرکتی کلیه‌ی معیارها را احراز کرده باشد، به عنوان یکی از شرکت‌های نمونه انتخاب خواهد شد.

۱. شرکت جزو شرکت‌های فعال بورس بوده و یا حداقل در بازه‌ی زمانی مورد بررسی فعال باشد.
 ۲. شرکت قبل از سال ۱۳۸۴ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد و وقفه‌ی معاملاتی بیش از ۶ ماه نداشته باشد.
 ۳. سال مالی شرکت منتهی به ۲۹ اسفند بوده و در دوره‌ی مورد مطالعه، سال مالی خود را تغییر نداده باشد.
 ۴. شرکت جزو بانک‌ها و مؤسسه‌های مالی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری مالی، شرکت‌های هلدینگ و لیزینگ نباشد.
 ۵. اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه‌ی متغیرهای تحقیق در سالهای مورد بررسی در دسترس باشد.
- بعد از مدنظر قرار دادن کلیه‌ی معیارهای بالا، تعداد ۱۲۶ شرکت باقی مانده است که همگی به عنوان نمونه‌ی تحقیق انتخاب شده‌اند.

نگاره‌ی ۱. تعداد شرکت‌های نمونه

۴۶۶		تعداد کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۹۰
	(۱۱۶)	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی ۸۴-۹۰ در بورس فعال نبوده‌اند
	(۴۰)	تعداد شرکت‌هایی که بعد از سال ۸۴ وارد بورس شده‌اند
	(۱۱۹)	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی ۸۴-۹۰ دارای وقفه‌ی معاملاتی بیش از ۶ ماه بوده‌اند
	(۵۰)	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی ۸۴-۹۰ تغییر سال مالی داده و یا سال مالی آن پایان اسفند نمی‌باشد
	(۱۵)	تعداد شرکت‌هایی که در گروه شرکت‌های هلدینگ، بانک‌ها، سرمایه‌گذاری‌ها یا واسطه‌گری‌های مالی بوده‌اند
	-	تعداد شرکت‌هایی که در قلمرو زمانی ۸۴-۹۰ اطلاعات مورد آن‌ها در دسترس نمی‌باشد
۱۲۶		تعداد شرکت‌های نمونه

برای گردآوری داده‌های تحقیق نیز از بانک‌های اطلاعاتی سازمان بورس اوراق بهادار تهران، پایگاه اطلاعاتی مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی سازمان بورس^۱، سایت شرکت مدیریت فناوری بورس تهران^۲، سایت کدال^۳، بانک‌های اطلاعاتی نرم‌افزارهای تدبیرپرداز و ره آورد نوین و همچنین گزارش‌های هفتگی و صورت‌های مالی شرکت‌ها حسب مورد استفاده شده است.

۷. متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه‌گیری

۱.۷. متغیر وابسته تحقیق

۱.۱.۷. عدم تقارن اطلاعاتی ($Info_Asym_{i,t}$)

عدم تقارن اطلاعاتی بعنوان متغیر وابسته تحقیق می‌باشد. دامنه‌ی تفاوت قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام به دو صورت مطلق و نسبی قابل محاسبه می‌باشد. دامنه‌ی تفاوت قیمت پیشنهادی خرید و فروش مطلق سهام برابر است با اختلاف قیمت پیشنهادی فروش سهام و قیمت پیشنهادی خرید سهام. این روش برای اولین بار توسط دمستز (۱۹۶۸) مورد استفاده قرار گرفت. مدل دامنه تفاوت قیمت پیشنهادی خرید و فروش نسبی سهام در سال ۱۹۸۶ در تحقیق وینکاتش و چیانگ مطرح گردید. پس از آن‌ها، محققان دیگری نیز از این روش برای اندازه‌گیری عدم تقارن اطلاعاتی بهره گرفتند. در این تحقیق نیز برای اندازه‌گیری عدم تقارن اطلاعاتی از مدل دامنه تفاوت قیمت پیشنهادی خرید و فروش نسبی سهام استفاده خواهد شد که نحوه محاسبه‌ی آن به صورت زیر است:

$$Info_Asym_{i,t} = \frac{1}{D_{i,t}} \sum_{i=1}^{D_{i,t}} \frac{(ASK_i - BID_i)}{(ASK_i + BID_i)} \times 2$$

در این رابطه‌ی داریم:

$Info_Asym_{i,t}$ = عدم تقارن اطلاعاتی شرکت i در سال t .

ASK_i = آخرین قیمت روزانه‌ی پیشنهادی فروش سهام شرکت i در سال t (آخرین قیمت

پیشنهادی فروش قبل از بستن بازار)

BID_i = آخرین قیمت روزانه‌ی پیشنهادی خرید سهام شرکت i در سال t (آخرین قیمت

پیشنهادی خرید قبل از بستن بازار)

$D_{i,t-1}$ = تعداد روزهای سال t که در آن قیمت پیشنهادی فروش و قیمت پیشنهادی خرید برای شرکت i موجود باشد

۲.۷. متغیرهای مستقل تحقیق

در مطالعه حاضر کیفیت اقلام تعهدی با استفاده از دو روش شامل کیفیت حسابرسی در سطح ملی و کیفیت حسابرسی در سطح نوع حسابرس و دوره‌ی تصدی حسابرس اندازه‌گیری شده است که در ادامه به تشریح هر یک از این روش‌ها پرداخته می‌شود.

۳.۷. کیفیت حسابرسی ($AQ_{i,t}$)

در این مطالعه از قدر مطلق پسماندهای رگرسیونی مدل تعدیل شده جونز (۱۳) به عنوان معیار معکوس کیفیت حسابرسی استفاده شده است. مدل تعدیل شده جونز به شرح زیر می‌باشد:

$$TACC_{it} / TA_{it-1} = \alpha_0 \Delta SALES_{it} / TA_{it-1} + \alpha_1 \Delta REC_{it} / TA_{it-1} + \alpha_2 PPE_{it} / TA_{it-1} + \varepsilon_{it}$$

که داریم:

$$TACC_{it} = \text{کل اقلام تعهدی شرکت } i \text{ در پایان سال } t,$$

$$TA_{it-1} = \text{کل دارایی‌های شرکت } i \text{ در پایان سال } t-1,$$

$$\Delta SALES_{it} = \text{تغییرات فروش شرکت } i \text{ در طی سال } t,$$

$$\Delta REC_{it} = \text{تغییرات حساب‌های دریافتنی شرکت } i \text{ در طی سال } t$$

$$PPE_{it} = \text{خالص اموال، تجهیزات و ماشین‌آلات شرکت } i \text{ در پایان سال } t,$$

$$|\varepsilon_{it}| = \text{قدر مطلق باقی‌مانده‌های رگرسیونی شرکت } i \text{ در پایان سال } t \text{ که بیانگر معیار معکوس}$$

کیفیت حسابرسی است

۴.۷. نوع حسابرس ($Audit_Firm_{i,t}$)

در این تحقیق سازمان حسابرسی به عنوان حسابرس بزرگتر در نظر گرفته و سایر موسسات حسابرسی به عنوان حسابرس کوچکتر در نظر گرفته شده است. بنابراین برای اندازه‌گیری نوع حسابرس یک متغیر مجازی تعریف شده است. بطوری که اگر حسابرس

شرکت در سال مالی مربوطه‌ی سازمان حسابرسی باشد، مقدار آن یک و در غیر این صورت مقدار آن صفر خواهد بود.

۵.۷. دوره‌ی تصدی حسابرس ($Tenure_{i,t}$)

اندازه‌گیری دوره‌ی تصدی حسابرس نیز با استفاده از متغیر مجازی صورت پذیرفته است. برای این منظور، تداوم حسابرسی از سال I محاسبه می‌شود. بنابراین سال I به عنوان سال یک (پایه) تلقی می‌شود و شمارش دوره‌ی تصدی برای تمام شرکت‌ها در آن سال برابر است با ۱ می‌باشد. اگر حسابرس در سال بعد تغییر نکند، این شمارش به ۲ افزایش می‌یابد و در سال سوم به ۳ و همچنین برای سال‌های بعد. اما اگر حسابرس تغییر بکند این شمارش به ۱ بر خواهد گشت. در این تحقیق سال ۱۳۸۲ به عنوان سال پایه در نظر گرفته شده است.

۸. یافته‌های پژوهش

۱.۸. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

در بخش آمار توصیفی، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از شاخص‌های مرکزی میانگین و شاخص‌های پراکندگی انحراف معیار، چولگی و کشیدگی انجام پذیرفته است.

نگاره‌ی ۲. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر معیارها	عدم تقارن اطلاعاتی	کیفیت حسابرسی	نوع حسابرس	دوره‌ی تصدی حسابرسی
میانگین	۰/۰۲۴۹	۰/۶۹۴۹	۰/۲۵۹۶	۳/۹۲۰
انحراف معیار	۰/۰۱۱۶	۰/۵۸۳۶	۰/۴۳۸۶	۲/۳۰۸
ماکزیمم	۰/۱۴۷۵	۳/۵۸۶۹	۱	۹
مینیمم	۰/۰۰۰۰۹	۰/۰۰۱۵	۰	۱
چولگی	۳/۷۰۳	۱/۵۰۵	۱/۰۹۶	۰/۵۹۴
کشیدگی	۳۰/۶۰۱	۵/۹۴۳	۲/۲۰۲	۲/۴۰۹
تعداد مشاهدات	۸۷۹	۸۸۰	۸۸۲	۸۸۲

با توجه به نگاره‌ی ۲، متوسط سطح عدم تقارن اطلاعاتی در میان شرکت‌های نمونه برابر با ۰/۰۲۴۹ بوده و کمترین و بیشترین آن به ترتیب برابر با ۰/۰۰۰۰۹ و ۰/۱۴۷۵ می‌باشد.

بررسی چولگی و کشیدگی این متغیر که برای نرمال بودن توزیع آن لازم است به ترتیب صفر و ۳ باشد گویای این است که این متغیر از توزیع نرمال برخوردار نیست.

۲.۸. بررسی همبستگی میان متغیرهای تحقیق

نگاره‌ی ۳. ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای تحقیق

دوره‌ی تصدی	نوع	کیفیت	عدم تقارن
حسابرس	حسابرس	حسابرسی	اطلاعاتی
			۱
			عدم تقارن اطلاعاتی (P-Value)
		۱	-۰/۰۶۱۶ (۰/۰۶۷)
			کیفیت حسابرسی (P-Value)
	۱	-۰/۰۲۲ (۰/۵۰۵)	-۰/۰۰۱ (۰/۹۵۸)
			نوع حسابرس (P-Value)
	۰/۳۷۰ (۰/۰۰۰)	-۰/۰۵۴ (۰/۱۰۵)	۰/۰۶۴ (۰/۰۵۷)
			دوره‌ی تصدی حسابرس (P-Value)

براساس نتایج حاصل از آماره‌ی پیرسون، عدم تقارن اطلاعاتی در سطح اطمینان ۹۵ درصد همبستگی همبستگی معنی داری با کیفیت حسابرسی، نوع حسابرس و دوره‌ی تصدی حسابرسی از خود نشان نمی‌دهد. اما در سطح اطمینان ۹۰ درصد همبستگی منفی و معنی داری میان کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی وجود داشته و همبستگی مثبت و معنی داری میان دوره‌ی تصدی حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی قابل مشاهده است.

۳.۸. آزمون نرمال بودن توزیع متغیر وابسته تحقیق

از آنجایی که در انجام این تحقیق به منظور تخمین پارامترهای مدل از روش حداقل مربعات معمولی استفاده می‌شود و این روش بر این فرض استوار است که متغیر وابسته تحقیق دارای توزیع نرمال باشد و توزیع غیرنرمال نمونه منجر به تخطی از مفروضات این روش برای تخمین پارامترها می‌شود، لذا لازم است نرمال بودن توزیع متغیر وابسته تحقیق مورد آزمون قرار گیرد. در این مطالعه این موضوع از طریق آماره‌ی نرمال جارتیو- برا^۲ مورد بررسی قرار می‌گیرد. فرض صفر و فرض مقابل در این آزمون به صورت زیر می‌باشد:

$$\begin{cases} H_0 : Z = N(1,0) \\ H_1 : Z \neq N(1,0) \end{cases}$$

اگر سطح اهمیت آماره‌ی این آزمون بیشتر از ۰/۰۵ باشد (Prob>.05) فرضیه H_0 مبنی بر نرمال بودن توزیع متغیر پذیرفته می‌شود. نتایج آزمون جارکیو - برا برای متغیر عدم تقارن اطلاعاتی در جدول ۴ ارائه شده است.

نگاره‌ی ۴. نتایج آزمون نرمال بودن متغیر وابسته تحقیق

متغیر	آماره‌ی جارکیو-برا	سطح اهمیت
عدم تقارن اطلاعاتی	۷/۲۹۹۴۰	۰/۰۰۰۰

با توجه به این که سطح اهمیت آماره‌ی جارکیو - برا کمتر از ۰/۰۵ می باشد بنابراین فرضیه H_1 مبنی بر نرمال نبودن توزیع متغیر در سطح اطمینان ۹۵٪ تایید می‌شود و بیانگر این است که متغیر عدم تقارن اطلاعاتی از توزیع نرمال برخوردار نمی‌باشند. بنابراین لازم است قبل از آزمون فرضیه‌ها متغیر وابسته تحقیق نرمال شوند. در این مطالعه برای نرمال سازی داده ها از تابع باکس - کاکس^۵ و تابع انتقال جانسون^۶ بهره گرفته شده است. نتایج حاصل از آزمون جارکیو - برا بعد از فرآیند نرمال سازی داده ها به شرح نگاره‌ی ۵ می باشد.

نگاره‌ی ۵. نتایج آزمون نرمال بودن متغیر وابسته تحقیق بعد از فرآیند نرمال سازی

متغیر	آماره‌ی جارکیو-برا	سطح اهمیت
عدم تقارن اطلاعاتی	۲/۱۳۳۷	۰/۳۴۴۰

با توجه به نگاره‌ی ۵، از آنجایی که بعد از نرمال سازی داده ها سطح اهمیت آماره‌ی جارکیو - برا بالاتر از ۰/۰۵ می باشد (۰/۳۴۴۰) بنابراین فرضیه H_0 در سطح اطمینان ۹۵٪ تایید شده و بیانگر این است که متغیر وابسته تحقیق بعد از فرآیند نرمال سازی، دارای توزیع نرمال می‌باشد.

۹. برآورد مدل تحقیق

برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از مدل رگرسیونی زیر (مدل اول) به صورت داده‌های پانل استفاده شده است:

$$Info_Asym_{i,t} = \alpha_{i,t} + \beta_1 AQ + \beta_2 Tenure + \beta_3 Audit_Firm_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

در این مدل برای اینکه بتوان مشخص نمود که آیا استفاده از روش داده‌های پانل در برآورد مدل‌های فوق کارآمد خواهد بود یا نه، از آزمون چاو و به منظور اینکه مشخص گردد کدام روش (اثرات ثابت و یا اثرات تصادفی) جهت برآورد مناسب‌تر است از آزمون هاسمن استفاده شده است. نتایج حاصل از این آزمون‌ها در نگاره‌ی ۶ آمده است.

نگاره‌ی ۶. نتایج انتخاب الگو برای آزمون مدل اول تحقیق

روش	درجه‌ی آزادی	مقدار آماره	P-Value
آزمون چاو	(۷۴۸، ۱۲۵)	۲/۴۹۰	۰/۰۰۰۰
آزمون هاسمن	۳	۳/۸۴۷	۰/۲۷۸۵

با توجه به نتایج حاصل از آزمون چاو، از آنجایی که مقدار P-Value کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد (۰/۰۰۰)، ناهمسانی عرض از مبدا پذیرفته شده و در سطح اطمینان ۹۵٪ می‌توان از روش داده‌های پانل استفاده نمود. همچنین طبق نتایج حاصل از آزمون هاسمن و P-Value آن، از آنجایی که مقدار سطح خطا بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد (۰/۲۷۸۵)، لذا لازم است مدل با استفاده از روش اثرات تصادفی برآورد شود. بنابراین لازم است مدل تحقیق با استفاده از روش داده‌های پانل و به صورت اثرات تصادفی برآورد شود. در نگاره‌ی ۷ نتایج حاصل از برآورد مدل اول ارائه شده است.

نگاره‌ی ۷. نتایج برآورد مدل تحقیق

متغیر وابسته: عدم تقارن اطلاعاتی				
تعداد مشاهدات: ۸۷۷ سال - شرکت				
متغیر	ضریب	آماره t	احتمال آماره	رابطه‌ی
ضریب ثابت	۰/۰۰۲۴	۰/۰۳۴	۰/۹۷۲۶	بی معنی
کیفیت حسابرسی	-۰/۱۵۰۸	-۳/۴۱۸	۰/۰۰۰۷	منفی
دوره‌ی تصدی حسابرس	۰/۰۴۰۶	۲/۷۹۳	۰/۰۰۵۴	مثبت
نوع حسابرس	-۰/۲۴۳۳	-۲/۰۱۵	۰/۰۴۴۲	منفی

نگاره ۸. نتایج آماره‌های برآورد مدل تحقیق و آزمون‌های مربوط به مفروضات رگرسیون

ضریب تعیین	آماره F	آماره Jarque-Bera	آماره Breusch-Pagan	آماره Durbin-Watson
R^2	F	χ^2	$P-Value$	D
۰/۴۱۱	۴/۰۹۰	۰/۰۰۰۰	۰/۰۹۲	۱/۹۲

در بررسی معنی دار بودن کلی مدل، با توجه به این که مقدار احتمال (P-VALUE) برای آماره F از ۰/۰۵ کوچکتر می‌باشد (۰/۰۰۰)، با اطمینان ۹۵٪ معنی دار بودن کلی مدل تایید می‌شود. با توجه به ضریب تعیین مدل نیز ۴۱/۱ درصد از تغییرات عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌ها توسط متغیرهای وارد شده در مدل تبیین می‌گردد. همچنین برای سنجش اعتبار مدل و بررسی مفروضات رگرسیون کلاسیک نیز باید آزمون‌هایی در ارتباط با نرمال بودن باقی مانده‌ها، همسانی واریانس‌ها و استقلال باقی مانده‌ها انجام شود. در این مطالعه برای آزمون نرمال بودن جملات خطا از آزمون جارکوا- برا استفاده شده است. نتایج این آزمون گویای آن است که باقی مانده‌های حاصل از برآورد مدل در سطح اطمینان ۹۵٪ از توزیع نرمال برخوردار می‌باشند، بطوری که مقدار احتمال (P-VALUE) مربوط به این آزمون بزرگتر از ۰/۰۵ می‌باشد (۰/۰۹۲). یکی دیگر از مفروضات آماری رگرسیون کلاسیک همسانی واریانس باقی مانده‌ها می‌باشد. در این مطالعه برای بررسی همسانی واریانس‌ها از آزمون برش- پاگان استفاده شده است. با توجه به این که مقدار احتمال (P-VALUE) مربوط به این آزمون بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد (۰/۲۸۴۲)، همسانی واریانس باقی مانده‌ها تایید می‌شود. همچنین در این مطالعه برای آزمون همبسته نبودن باقی مانده‌ها که یکی از مفروضات تجزیه و تحلیل و تحلیل رگرسیون می‌باشد و خود همبستگی نامیده می‌شود از آزمون دوربین واتسون استفاده شده است. در این ارتباط، با توجه به اینکه مقدار آماره دوربین- واتسن بین عدد ۱/۵ و ۲/۵ می‌باشد (۱/۹۲)، لذا استقلال باقی مانده‌های مدل نیز تأیید می‌شود.

۱۰. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ی اصلی تحقیق

هدف از آزمون فرضیه‌ی اصلی تحقیق بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعاتی بوده و فرضیه آماری آن به صورت زیر تعریف می‌شود:

H_0 : کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعات موثر نیست.

H_1 : کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعات موثر است.

بر اساس نتایج ارائه شده در نگاره‌ی ۷، از آنجایی که مقدار احتمال آماره t مربوط به متغیر معکوس کیفیت حسابرسی کوچکتر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۰۰۷) و ضریب آن نیز منفی می باشد (۰/۱۵۰۸-)، بنابراین فرضیه‌ی H_0 رد شده و می‌توان گفت کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌ها تاثیر مستقیمی دارد. بطوری که با افزایش یک واحدی کیفیت حسابرسی بر میزان عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌ها نیز به اندازه‌ی ۰/۱۵۰۸ واحد افزوده می‌شود. در نتیجه‌ی فرضیه‌ی اصلی تحقیق در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید می‌شود. در تفسیر حسابداری این یافته اینگونه می‌توان نتیجه‌گیری کرد که کاهش سطح اقلام تعهدی اختیاری که بیانگر افزایش کیفیت حسابرسی می‌باشد، منجر به افزایش محتوای اطلاعاتی گزارش حسابرسی شده و با توجه به این که در بازار سرمایه ایران این اطلاعات معمولاً قبل از افشای عمومی از طریق دارندگان اطلاعات نهایی (افراد درون سازمانی) در اختیار گروه خاصی از سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرد، لذا این موضوع در نهایت افزایش میزان عدم تقارن اطلاعاتی حاکم بر شرکت‌ها را در پی دارد.

۱.۱۰. نتایج حاصل از آزمون فرضیه فرعی اول تحقیق

در فرضیه‌ی فرعی اول تحقیق تاثیر نوع حسابرس (سازمان حسابرسی یا سایر شرکت‌های حسابرسی) بر عدم تقارن اطلاعاتی مورد بررسی قرار گرفته و فرضیه‌ی آماری آن به صورت زیر تعریف می‌شود:

H_0 : نوع حسابرس بر عدم تقارن اطلاعات موثر نیست.

H_1 : نوع حسابرس بر عدم تقارن اطلاعات موثر است.

بر اساس نتایج ارائه شده در نگاره‌ی ۷، از آنجایی که مقدار احتمال آماره t مربوط به متغیر نوع حسابرس کوچکتر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۴۴۲) و ضریب آن نیز منفی می باشد (۰/۲۴۳۳-)، بنابراین فرضیه‌ی H_0 رد شده و می‌توان گفت نوع حسابرس بر عدم تقارن اطلاعاتی اثر معکوسی دارد. بطوری که جایگاه دولتی سازمان حسابرسی و مناسب بودن فرآیند حسابرسی و گزارش‌دهی این سازمان بطور معنی داری مانع از نشر اطلاعات نهایی به بازار سرمایه شده و

موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی را می‌شود. در نتیجه فرضیه‌ی فرعی اول تحقیق نیز در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید می‌شود.

۲.۱۰. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ی فرعی دوم تحقیق

در فرضیه‌ی فرعی دوم تحقیق نیز تاثیر دوره‌ی تصدی حسابرسی بر میزان عدم تقارن اطلاعاتی مورد بررسی قرار گرفته و فرضیه‌ی آماری آن به صورت زیر تعریف می‌شود:

H_0 : دوره‌ی تصدی حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعات موثر نیست.

H_1 : دوره‌ی تصدی حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعات موثر است.

بر اساس نتایج ارائه شده در نگاره‌ی ۷، از آنجایی که مقدار احتمال آماره t مربوط به متغیر دوره‌ی تصدی حسابرسی کوچکتر از ۰/۰۵ بوده (۰/۰۰۵۴) و ضریب آن نیز مثبت می‌باشد (۰/۰۴۰۶)، بنابراین فرضیه‌ی H_1 رد شده و می‌توان گفت دوره‌ی تصدی حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعات تاثیر مستقیمی دارد. بطوری که با افزایش یک واحدی میزان دوره‌ی تصدی حسابرسی بر سطح عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌ها به میزان ۰/۰۴۰۶ واحد افزوده می‌شود. در نتیجه‌ی فرضیه‌ی فرعی دوم تحقیق نیز در سطح اطمینان ۹۵ درصد تایید می‌شود. از منظر حسابداری یافته فوق‌گویی آن است که افزایش دوره‌ی تصدی حسابرسی منجر به کاهش استقلال حسابرسی شده و این موضوع در قالب افزایش عدم تقارن اطلاعاتی نمود پیدا می‌کند.

۱۱. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

هدف این پژوهش تاثیر کیفیت حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعات در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده است. از اهداف دیگر این پژوهش می‌توان به بررسی تاثیر نوع حسابرسی و دوره‌ی تصدی حسابرسی بر عدم تقارن اطلاعات اشاره کرد. نتایج پژوهش نشان از وجود رابطه‌ی معنی‌داری بین کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد. در این ارتباط با توجه به این که متغیر کیفیت حسابرسی معیاری معکوس از ویژگی کیفی حسابرسی می‌باشد، در نتیجه شواهد تجربی به دست آمده گویای وجود رابطه‌ی مستقیم میان کیفیت حسابرسی و عدم تقارن اطلاعاتی بوده و بیانگر آن است که افزایش کیفیت حسابرسی منجر به افزایش محتوای اطلاعاتی گزارش حسابرسی می‌شود و با توجه به این که در بازار سرمایه ایران این اطلاعات معمولاً قبل از افشای عمومی از طریق دارندگان اطلاعات

نهایی (افراد درون سازمانی) در اختیار گروه خاصی از سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرد، لذا این موضوع در نهایت افزایش میزان عدم تقارن اطلاعاتی حاکم بر شرکت‌ها را در پی دارد.

همچنین نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ی اول حاکی از وجود رابطه‌ی معکوس و معنی دار بین عدم تقارن اطلاعاتی و نوع حسابرِس شرکت‌های فعال در بورس ایران دارد و می‌توان گفت زمانی که حسابرِس شرکتی توسط سازمان حسابرِس صورت می‌گیرد. این موضوع کاهش سطح عدم تقارن اطلاعاتی آن شرکت را در پی دارد. بنابراین براساس نتایج به دست آمده اینگونه می‌توان نتیجه گرفت که جایگاه دولتی سازمان حسابرِس و مناسب بودن فرآیند حسابرِس و گزارش‌دهی این سازمان بطور معنی داری مانع از نشر اطلاعات نهایی به بازار سرمایه شده و موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی می‌شود. رابطه‌ی مستقیم و معنی دار بین دوره‌ی تصدی حسابرِس و سطح عدم تقارن اطلاعاتی از فرضیه‌ی فرعی دوم حاصل می‌شود، بطوری که با افزایش سنوات تصدی حسابرِس بر میزان عدم تقارن اطلاعاتی افزوده می‌شود. این یافته بیانگر آن است که افزایش دوره‌ی تصدی حسابرِس منجر به کاهش استقلال حسابرِس شده و این موضوع در قالب افزایش عدم تقارن اطلاعاتی نمود می‌یابد.

نتایج فوق همسو با یافته‌های حکیم و عمری (۱۳) بوده و به نوعی تکمیل کننده مطالعات باتاچاریا و ونکاتارامان (۱۱)، احمدپور کاسگری و عجم (۱) و نونهال نهر و همکارانش (۸) می‌باشد. با این وجود یافته‌های پژوهش با نتایج ارائه شده توسط آلماتیری و همکاران (۹) و ملکیان و همکارانش (۷) مطابقت ندارد.

۱۲. پیشنهادهای ناشی از یافته‌های پژوهش

(۱) با توجه به نتایج این مطالعه که حاکی از تاثیر مثبت کیفیت حسابرِس بر سطح عدم تقارن اطلاعاتی می‌باشد، به سهامداران و سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌شود در تصمیم‌گیری‌های خود این موضوع را مد نظر قرار داده و در ارزیابی محیط اطلاعاتی شرکت‌ها تنها به سطح کیفیت حسابرِس انجام شده توجه نکنند و سایر معیارهای مرتبط با عدم تقارن اطلاعاتی را نیز مورد بررسی قرار دهند.

(۲) از آنجایی که بر اساس نتایج به دست آمده حسابرِس شرکت‌ها توسط سازمان حسابرِس بر کاهش میزان عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌های فعال در بازار سرمایه تاثیر گذار می‌باشد، لذا از یک‌سو به سهامداران و سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌شود موضوع عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌هایی

که حسابرسی آن‌ها توسط سایر موسسات حسابرسی صورت گرفته را بیشتر مورد بررسی قرار دهند و از سوی دیگر به جامعه‌ی حسابداران رسمی پیشنهاد می‌شود در راستای پیاده‌سازی این مکانیسم در سایر موسسات حسابرسی بررسی‌ها و اقدامات لازم را انجام دهند.

یادداشت‌ها:

1. Rdis.ir
2. Tsetmc.com
3. Codal.ir
4. Jarque - Bera
5. Box-Cox
6. Johanson Transformation

منابع و مأخذ

۱. احمدپور، احمد؛ محمدکاشانی پور؛ محمدرضا شجاعی، (۱۳۸۹)، «بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی بر هزینه‌ی تامین مالی از طریق بدهی»، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره‌ی ۱۷، شماره‌ی ۶۲، صص ۱۷-۳۲.
۲. اسدی، مرتضی؛ مجید دارابی، (۱۳۹۱)، «کیفیت حسابرسی»، حسابرِس، شماره‌ی ۶۲، صص ۱-۶.
۳. حساس یگانه یحیی؛ کاوه آذین فر، (۱۳۸۹)، «رابطه‌ی بین کیفیت حسابرسی و اندازه‌ی مؤسسه‌ی حسابرسی»، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره‌ی ۱۷، شماره‌ی ۶۱، صص ۸۵-۹۸.
۴. سازمان بورس اوراق بهادار (۱۳۸۶)، «دستورالعمل موسسات حسابرسی معتمد سازمان بورس اوراق بهادار»، تهران.
۵. شعری صابر؛ عبدالکریم مقدم، (۱۳۸۶)، «نقش کیفیت حسابرسی و اتکاپذیری دارایی‌ها در ارزیابی حقوق صاحبان سهام»، مطالعات حسابداری، شماره‌ی ۲۰، صص ۱۰۷-۱۲۸.
۶. قربانی، مرتضی (۱۳۸۸)، «بررسی تأثیر اندازه‌ی مؤسسه‌ی حسابرسی بر کیفیت حسابرسی»، پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد.
۷. قایمی، محمدحسین؛ محمدرضا وطن پرست، (۱۳۸۴)، «بررسی نقش اطلاعات حسابداری در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در بورس اوراق بهادار تهران»، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، سال دوازدهم، شماره‌ی ۴۱، صص ۸۵-۱۰۳.
۸. ملکیان کله بستی، اسفندیار؛ محمود معین الدین و انسیه کلانتری، (۱۳۹۰)، «رابطه‌ی کیفیت حسابرسی مستقل و اختلاف قیمت پیشنهادی خرید و فروش سهام در بورس اوراق بهادار تهران»، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره‌ی ۶۶، صص ۶۹-۸۰.

۹. نونهال نهر، علی اکبر؛ سعید جبارزاده کنگرلویی و یعقوب پورکریم، (۱۳۸۸)، «*رابطه‌ی بین کیفیت حسابرس و قابلیت اتکای اقلام تعهدی*»، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، دوره‌ی ۱۷، شماره‌ی ۶۱، صص ۵۵-۷۰.
10. Almutairi A.R, Dunn K.A Skantz T. (2009). "*Auditor Tenure, Auditor Specialization and Information Asymmetry*", Managerial Auditing Journal; 24(7): 600-23.
11. Balsam, S.J. Krishnan and J. S. Yang (2003). "*Auditor Industry and Specialization Earnings Quality. Auditing*". Journal of practice Theory. 22 (2): 71-97.
12. Bhattacharya, N., H. Desai and K. Venkataraman. (2009). "*Earnings quality and information asymmetry, evidence from trading costs*". Southern Methodist University. working paper.
13. Chung, H. (2004). "*Selective Mandatory Auditor Rotation and Audit Quality an Empirical Investigation of Auditor Designation Policy in Korea*", Purdue University, Working Paper.
14. Hakim F, Omri M.A (2010). "*Quality of the External, Information Asymmetry, and Bid-ask Spread*". The Journal of Accounting and Information Management; 18: 5-18.
15. Kabir, M. H., Sharma, D., Islam, M. A. & Salaf A. (2011). "*Big 4 Auditor Affiliation and Accruals Quality in Bangladesh*", Managerial Auditing Journal, Vol. 26, No. 2, 161-181
16. Le Hoai Nam, Prof. Mark Tippett and Dr. Truong Thu Phuong (2010). "*Audit Fees, Auditor Independence and Audit Quality*": A New Zealand evidence Victoria University of Wellington available at: <http://ssrn.com/abstract=1725625>
17. Mansi, S. A., Maxwell, W. F. & Miller D. P. (2004), "*Does Auditor Quality and Tenure Matter to Investors? Evidence from the Bond Market*", Journal of Accounting Research, Vol. 42, No, 4, 755-793.
18. Xin Chang, Sudipto Dasgupta, Gilles Hilary (2008) "*The Effect of Auditor Quality on Financing Decisions*", Hong Kong University of Science and Technology.